

mstítel často postrádají zpětnou vazbu týkající se účinnosti jejich aktivity. Měření ukazují, že navzdory tomu, že mstítel čekali uspokojení, mají bezprostředně po činu zhoršenou náladu ve srovnání s těmi, kterým v experimentu tato varianta jednání nebyla nabídnuta.

K podobným závěrům o primárně negativních pocitech a jejich dodatečnému přerámování s odstupem času dochází také studie Alana Lamberta et al. Těto situaci se také říká „perspektiva Marka Cicera“, který k tomu z hlubin historie dodává: Lidské je mýlit se, ale bláznovství v omylu setrávat.

Autoři jsou mírnější, nepovažují perzistující názor za poruchu, ale za základní omezení lidských informačních procesů.

Čerstvě se objevila práce, která ambivalentní situaci hořkosti a sladkosti pomsty konečně řeší⁹. Autoři z Washingtonovy University v St. Louis plně akceptují Carlsmithovy výsledky, nicméně nedávají se jimi zmást s odkazem na skutečnost, že nepřehlédnutelné množství literatury referuje o uspokojení z pomsty a nacházejí řešení v tom, že pocitové stavy přesně definují a oddělují podle jejich charakteru.

Zde je nutné zopakování toho, kde a jaký je rozdíl mezi emocí a náladou. Paul Ekman ve svém souhrnném přehledu¹⁰ na stránce 74 píše: „Zde je vhodná příležitost ukázat rozdíl mezi emocemi a náladou. Každý z nás má obojí; ale přestože obojí zahrnuje pocity, jsou emoce a nálada dvěma různými věcmi. Nejpatrnějším rozdílem je, že emoce trvají mnohem kratší dobu než nálada. Nálada může trvat celý den, někdy dva dny, kdežto emoce přijdou a odejdou v řádu minut, někdy vteřin. Nálada připomíná mírný, ale přetrvávající emocionální vztah. Je-li to například podrážděnost, pak jako by byl člověk pořád mrzutý a v tomto stavu se snadno rozhněvá. Je-li to

zachmuřená nálada, jsme trochu smutní a snadno propadneme silnému smutku. Důležité je si uvědomit, že nálady snižují naši flexibilitu na měnící se nuance v okolním prostředí reagujeme méně pružně, takže situace interpretujeme zkrlesně. I emoce takto působí, ale pouze několik okamžiků, nálada však trvá hodiny.“

Náladu lze jinými slovy pojímat jako aktuální a časově relativně ohraničenou dispozici vnímat, interpretovat a vztahovat se k vnějšímu prostředí i sám k sobě určitým způsobem (pozitivně – negativně), přičemž tato aktuální dispozice reflektuje momentální vnitřní zdroje člověka a zdaleka nemusí – jakože emoce jsou – být reakcí na vnější situaci¹¹.

Ale vraťme se ke shora citované práci, jejíž autoři jsou přesvědčeni, že v případě negativních pocitů šlo v obou uváděných studiích o náladu, protože badatelé se nedotazovali na to, jak se respondenti cítí ve vztahu k vykonané pomstě, ale nechali je vyplnit dotazníky, které se více zaměřovaly na tuto afektivní úroveň. To sice neznamená, že by to bylo bezcenné, ale vyšetření základních emocí je v souvislosti s pomstou rovněž nezbytné.

Fade R. Eadeh et al. stejně jako jejich předchůdci vzali za východisko dopadení a zabití bin Ládira. Jejich pokusné osoby dostaly buď článek z novin o této události, nebo článek z těchto novin o olympiádě. Vyplněné dotazníky nálady v pozitivní variantě (radost) a negativní afektivní variantě sestavené z adjektiv vybraných z Rogetova thesauru potvrdily hypotézu, že oba typy pocitů se objevily jako reakce. Podobně tomu bylo i v dalších dvou pokusech, které byly variantami prvního provedení.

Závěry shrnul první autor, Eadeh, student doktorandského studia psychologie a neurověd, když řekl v rozhovoru pro média: „Proká-

zali jsme, že pokud jde o pomstu, lidé prožívají jak pozitivní, tak negativní pocity, ani ne jenom hořké, ani ne jenom sladké, prostě obojí. Pomstu milujeme, protože potrestá toho, kdo nám ublížil, a také ji nemáme rádi, protože nám připomíná původní akt.“

MDr. Radkin Honzák, CSc.

Literatura:

1. Darley JM et al.: Incapacitation and just deserts as motives for punishment. *Law Hum Behav.* 2000 Dec;24(6):659–83
2. Strobel A, et al.: Beyond revenge: neural and genetic bases of altruistic punishment. *Neuroimage.* 2011 Jan 1;54(1):671–80
3. Singerová T et al.: Empathic neural responses are modulated by the perceived fairness of others. *Nature.* 2006 Jan 26;439(7075):466–9
4. de Quervain DJ, et al.: The neural basis of altruistic punishment. *Science.* 2004 Aug 27;305(5688):1254–8
5. Gollwitzer M, et al.: What gives victims satisfaction when they seek revenge? *Europ J Soc Psychol.* 2011;41(3):364–374
6. Gollwitzer M, et al.: Vicarious revenge and the death of Osama bin Laden. *Pers Soc Psychol Bull.* 2014 May;40(5):604–16
7. Carlsmith KM, et al.: The paradoxical consequences of revenge. *J Pers Soc Psychol.* 2008;95(6):1316–1324
8. Lambert AJ et al.: How do you feel now? On the perceptual distortion of extremely recent changes in anger. *J Experiment Soc Psychol.* 2014;52:82–95
9. Eadeh F, et al.: The Bittersweet Taste of Revenge: On the Negative and Positive Consequences of Retaliation. *J Experiment Soc Psychol.* 2016;65. DOI: 10.1016/j.jesp.2016.04.007
10. Ekman P: Odhalené emoce. *Jan Melvil Publ., Brno, 2015*
11. Poláčková Šolcová I, Trnka R: Příspěvek k teorii afektivních procesů. *Československá psychologie.* 2015;59(4):298–314

Projekt Zvýšení úrovně komplexního dlouhodobého sledování neuromotorického vývoje dětí s perinatální zátěží v rámci Zlínského kraje

Novorozenecké oddělení a gynekologicko-porodnické oddělení Krajské nemocnice T. Bati, a. s. (KNTB), ve Zlíně funguje od roku 1997 jako perinatologické centrum ustanovené Ministerstvem zdravotnictví ČR. Jeho součástí je i Centrum perinatální diagnostiky, které významným způsobem z kvalitnilo zachyt vývojových vad a jiných patologií v těhotenství. Perinatologické centrum se řadí k nejlepším svého druhu v ČR. Koncentruje veškeré závažné patologické stavy v těhotenství a novorozeneckém věku nejen ve Zlínském kraji, ale i v dalších regionech.

V rámci projektu modernizace centra, který byl zahájen v roce 2015 a bude ukončen letos, zakoupí KNTB 13 přístrojů pro novorozenecké, dětské, oční a ORL oddělení, v celkové hodnotě téměř 10 milionů korun. Náklady, v nichž je započítáno i školení obsluhy nových přístrojů, pokrývá ze 60 procent grant z Norských fondů, který byl schválen Ministerstvem financí ČR, ze 40 procent pak nemocnice z vlastních prostředků.

V současnosti je již dodáno osm přístrojů za celkem 7,5 milionů Kč, mimo jiné sonograf určený k vyšetření mozku, srdce a urogenitálního traktu rizikových novorozenců a kojenců, sítnicová kamera, indirektní binokulární oftalmoskop, dětský flexibilní rhino-laryngo videoendoskop a další.

Jedním z nových přístrojů je sonograf určený k vyšetření mozku, srdce a urogenitálního traktu rizikových novorozenců a kojenců. Pořízení tohoto přístroje s kompletním vyšetřovacím softwarem z kvalitňuje a zpřesňuje diagnostiku i dlouhodobé sledování, zejména v segmentu vrozených vývojových vad, hemodynamiky a abnormit centrálního nervového systému.